

Redactare, tehnoredactare: Andreia E. Breaz
Colecție: *ITINERARII FILOZOFICE*

Descrierea CIP aparține Bibliotecii Naționale a României
ISBN 978-606-730-877-8

© Octavian Guțu
Toate drepturile sunt rezervate.
Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă
fără acordul Editurii și al autorului.

Editura ECOU TRANSILVAN, Cluj-Napoca, 2022
Editor: Nadia Fărcaș
E-mail: office@edituraecou.ro
Telefon: 0745828755; 0364730441
www.edituraecou.ro

Octavian Guțu

Gânduri nebotezate

Un leac pentru
singurătate

Editura Ecou Transilvan
Cluj-Napoca
2022

CUPRINS

PREFAȚĂ

LA PREAPLINUL TĂCERILOR DE PESTE ANI 7

GÂNDURILE MELE

DESPRE GÂNDURILE DOMNULUI PROFESOR.

DESPRE O PSEUDOVULNERABILIZARE 15

DEZVĂLUIREA UNUI SPIRIT LIBER ȘI OPTIMIST 18

DE CE-MI TRIMIT

GÂNDURILE NEBOTEZATE PRIN LUME?..... 21

BOTEZUL UNOR GÂNDURI 25

O ANTOLOGIE DE GÂNDURI NEBOTEZATE 27

POSTFAȚĂ – GÂNDURI BOTEZATE

DESPRE AUTORUL *GÂNDURILOR NEBOTEZATE* 185

Îi mulțumesc pentru încredere. Sper ca, la lectura acestei prefete, atât domnia sa, cât și cititorii, dacă nu au așteptări prea mari, să aibă chiar plăcute surprize...

Prof. Stela IONIȚĂ

GÂNDURILE MELE DESPRE GÂNDURILE DOMNULUI PROFESOR DESPRE O PSEUDOVULNERABILIZARE

Cel care nu a avut șansa să îl întâlnească față în față pe omul de cultură Octavian Guțu are privilegiul să îl cunoască, poate și mai bine, prin *gândurile nebotezate* ale Domniei Sale.

Dinainte de a parcurge toate paginile, dinainte de a găsi explicit ce înseamnă *gândurile nebotezate* – „Gândurile nebotezate nu-s decât o spovedanie trădată” – mi-am notat pe marginea acestora trăsăturile definitorii ale autorului, care transpar din gândurile sale.

În vitraliul propriilor reflecții, atât Profesorul, cât și cititorii pot descoperi un promotor al culturii, al științei, al valorii („Un om neinforma este mai izolat decât Robinson Crusoe”; „Dacă prin vârsta mea o întineresc pe cea a omenirii înseamnă că nu am trăit degeaba”; „Nu neștiința este cumplită, ci efectele ei”; „Cei mai săraci sunt oamenii cu gânduri pieptănate.”), un om lipsit de orgoliu și cât se poate de demn („De cele mai multe ori, orgoliul este scutul sub care se ascunde neputința”), un susținător al măsurii, al bunătății, al unicității, al iubirii („Nemernicii

nu se simt mici nici când sunt pe înălțimi”; „Umilirea unei mulțimi este mai dureroasă decât erupția unui vulcan”; „A face un reproș este, de cele mai multe ori, mai rușinos decât un act de cerșetorie”; „Bună-tatea fertilizează sufletul, răutatea îl seacă”; „Nu există două lucruri identice. Fiecare din ele este el și nu celălalt”; „Omul devine cu adevărat neputincios din ziua în care nu mai poate trăi singur”), un om care pledează pentru optimism, pentru încrederea în oameni și pentru credință, pentru importanța vieții, dar și pentru importanța posterității („Nu cred că există oameni de nimic. Fiecare are merite. Unul singur e cert – om. Celelalte depind de ce este sau poate fiecare”; „A te bucura de prostiile debitate de cineva este sinonim cu a te considera coautor”; „Nimic mai trist decât atunci când ai tăcut și nu vorbește nimeni în locul tău”), un om pentru care ambiția adevărată este aceea care are efecte pozitive și pentru care curajul, umorul, modestia și devotamentul sunt inseparabile („Viața îi preferă pe cei care vor și nu pe cei care pot”; „O definiție corectă a hiperbolei – a face din țânțar armăsar”; „A te mândri cu slăbiciunile tale este ea însăși o slăbiciune și nu vreo mândrie”; „Dacă numele unui om s-ar atribui după calitatea fundamentală care îl definește, atunci cred că n-aș purta niciun nume”; „Orice trădare, indiferent ce o determină și ce o face, tot ticăloșie se numește”). În cele din urmă, zecile de bucăți de suflet, colorate când în tonuri reci, când în tonuri calde, îi apar cititorului ca un vitraliu original, prețios, imposibil de replicat și durabil.

Sper ca și autorul să-și vadă gândurile așa cum le-am văzut eu. Nu ca pe o trădare care îl vulnerabilizează („Orice spovedanie este o trădare de sine. Nimic nu e mai vulnerabil decât un om care o face”).

Aș încheia cu un *gând nebotezat* și cu unul botezat cu numele meu. „Primul prieten adevărat pe care l-am avut a fost omul ce l-am văzut bucurându-se de succesul unui om necunoscut”, scrie profesorul Octavian Guțu. De succesul meu de acum câteva luni s-a bucurat public un om pe care nu îl cunoscusem până atunci, semnatarul rubricii *Raftul cu carte*. Iată unul dintre prietenii mei adevărați! Și iată o carte-prieten înțelept!

Alexandra Florina MĂNESCU

DEZVĂLUIREA UNUI SPIRIT LIBER ȘI OPTIMIST

Autorul nu e singur, cum ar crede unii! Are prieteni fideli! Cărțile! Dar nu doar citește! Scrie! Și scrie bine! Dovezi? Rubricile *Raftul cu carte* și *Cultura* din *Magazin sălăjean*. Aici îi apar, săptămânal, articole.

A citi și a scrie, se pare, e un *modus vivendi*, e o bucurie pentru profesorul Guțu. Și o face serios! Nu e o bucurie oarecare. Seneca, în *Epistole* (a XXIII-a), spunea: *Res severa est verum gaudium* (lat.: „Adevărata bucurie e un lucru serios”).

Într-un fel, în ultima vreme, soarta nu i-a fost prielnică. L-a îndepărtat de celălalt *modus vivendi* care-i venea ca o mănășă: de a fi mereu în preajma, alături de cei pe care-i aprecia ca apropiați, pe unii chiar prieteni.

Îndemnul lui Vergiliu din *Eneida* (VI, 95) – *Tu ne cede malis, sed contra audentior ito* (lat.: „Nu ceda în fața nenorocirii, ci înfrunt-o cu îndrăzneală”) – i se potrivește de minune!

Acest *multa paucis* (lat.: „mult în puține cuvinte”) îi este familiar profesorului Guțu. Atâtea panseuri fac, cu prisosință, dovada! Sunt gândurile unui om care a zidit, timp de peste o jumătate de secol, suflete! A fost dăruit pentru așa ceva! Cred că e lucrul la care s-a

priceput cel mai bine! A construit iubire! Iubire pentru frumos, pentru cultură, pentru limba română în mod special! A cultivat, cât de mult a putut, încrederea în propriile forțe la elevii săi!

Abordarea Domnului profesor Octavian Guțu e diversă, așa cum e diversă și viața omului. Ea vizează aspecte ca: dragostea, prietenia, sinceritatea, încrederea, deziluzia etc.

Sincer, mi-e aproape imposibil să emit păreri despre gândurile afișate în volum. De ce? Pentru că valorile autentice n-au nevoie de ambasadori! Ele vorbesc prin ele însele!

M-a impresionat, însă, franchețea spuselor, felul în care profesorul Guțu, colegul și, cred, prietenul meu, se dezvăluie semenilor. Ce poate fi mai elocvent pentru felul lui de a fi decât zicerea: „În cazul în care soarta mi-ar întinde o mână, i-aș lua doar un deget”? E nevoie de un comentariu suplimentar? Sau: „Ești dascăl cu adevărat nu atunci când vorbești, ci când taci”. E mare lucru, ca dascăl, să știi să ascuți!

Trebuie să remarc încă un lucru. Profesorul Guțu parcă refuză, nejustificat, după mine, să declare că e sincer în ceea ce spune. Cred că o face pentru a nu fi considerat mincinos.

Pentru că-i cunosc bine activitatea în ale dascăliei și ale scrisului, aș cuteza să spun, parafrazându-l pe Voltaire, cu exagerarea de rigoare, că dacă profesorul Guțu n-ar exista, ar trebui inventat, cel puțin pentru învățământul sălăjean. Pentru Șimleu, nu se pune problema.

Este omul căruia i se potrivește perfect aserțiunea *Fluctuat nec mergitus* (lat.: „Străbate valurile, dar nu se scufundă”). Acesta, cred, e Domnul profesor Octavian Guțu!

Ovidiu, în *Metamorfoze* (VI, 2), avea dreptate spunând: *Seris venit usus ab annis* (lat.: „Înțelepciunea vine odată cu anii”. Eu cred, însă, că doar anii nu-s suficienți!

Volumul e dezvăluirea unui spirit liber și optimist!

Prof. Constantin Nicolae PUȘCAȘ

DE CE-MI TRIMIT GÂNDURILE NEBOTEZATE PRIN LUME?

În sfârșit, biruit-au gândul cel bun de a trimite în lume gândurile mele nebotezate. Au însuflețit acest gând în primul rând cei care mai cred, încă, în mine și nu vor să mor înainte de a muri. Pe unii dintre ei îi întâlniți în carte prin articolele lor, ce sunt adevărate pagini de escortă sau binecuvântare.

Vrerea lor și a mea n-ar fi prins viață dacă gândurile nebotezate n-ar fi cerut în cor dreptul de-a fi încreștinate. Ele au aflat că cel neîncreștinat este asemeni trupului fără aer. Totodată, ele s-au temut să nu fie prada gândurilor păgâne, adică ale ateștilor. Cine este botezătorul de gânduri? Cititorul lor. În actul de comunicare printr-un text scris, un rol esențial, pe lângă emițătorul textului, îl au cititorii lui. Doar prin ei acel text există, deoarece prin lectura acestora textul este deciptat, înțeles, explicat și făcut cunoscut. Așadar, prin cititor, un text de orice fel, inclusiv cugetările, primește dreptul la viață.

Când un gând și-a găsit un cititor, deci un destinatar, acela este momentul botezului acestuia. Gândurile în care niciun cititor nu se regăsește, rămân nebotezare, precum literatura de sertar. Ele devin gânduri de prisos sau orfane. Un gând botezat moare atunci când cei care l-au botezat nu-l mai folosesc.

Viabilitatea unui gând este direct proporțională cu numărul celor care se regăsesc în el. Atunci când un gând trezește în cititor alte gânduri, el devine născător de gânduri. Putem spune că acel gând este rădăcina unui arbore genealogic. Totalitatea gândurilor care sunt sinonime formează o familie de gânduri.

În lucrarea noastră, avem o sumedenie de astfel de familii: a dorului, a prieteniei, a binelui și a răului, a valorii și nonvalorii, a generozității sau zgârceniei, a prostiei și inteligenței ș.a.m.d. Gândurile nebotezate cuprinse în antologia pe care o oferim iubitorilor de adevăruri transmise într-o formă concentrată, dar plurisemantică, sunt de-o mare diversitate. Nu le-am grupat tematic, pentru că orice cugetare poate fi interpretată în felurite forme și nu o putem cantona într-o singură arie tematică. Cine nu are niciun gând, este un om fără busolă. În schimb, gânditorii/ înțelepții sunt proprietari de „păduri” de gânduri sau reflecții.

Toată viața mea mi-a plăcut să fiu un om între oameni. Din păcate, atât nemiloasa pandemie, precum și trădătoarea mea coloană vertebrală m-au condamnat la izolare ca într-un turn de fildeș. Trimițând în lume gândurile, reflecțiile mele, o găsesc ca o formă de-a nu scurtcircuita relația mea cu lumea, mai ales cu cei dragi, cu prietenii, colegii.

Când cinci decenii din viața ta ai fost față în față cu tinerii aflați în dimineața vieții și te-ai ocupat să-i ajuți să comunice cu ei și apoi cu lumea, pensionarea pentru mine a însemnat a mi se lua dreptul de a-mi exercita adevărata menire pe care am simțit că o pot

avea pe pământ. Prozaic spus, a însemnat a fi tras pe dreapta sau a deveni un om de prisos. Scriind aceste gânduri nebotezate, încerc să dau un sens existenței mele actuale. Ele îmi aparțin în totalitate, nu-s de împrumut, ele sunt „fiii” mei spirituali de azi. Aceste gânduri nu sunt „din flori”, ele nu-și cer dreptul la eternitate, ci pur și simplu oferă pentru moment un mod de a vedea lumea de către mine, nu pentru a-l urma, ci pentru a dovedi că unul și același aspect existențial se poate privi, interpreta sau trăi și altfel. Până îl aflați, citind gândurile mele, multe nearticulate, veți uita de singurătate.

Gândurile mele sunt eu întruchipat în cuvântul scris. Cine le va citi, se va întâlni cu mine. Va fi și acesta un mod de-a ne lecu de singurătate.

Variatatea tematică a reflecțiilor mele este un scut împotriva plictisiei și a singurătății. Când gândurile a două persoane se întâlnesc, noi asistăm la cel mai frumos foc de artificii. Prin el, și noi ne desprindem de cenușa existență cotidiană și devenim mai buni, mai alături, trecem pe neobservate de la profan la sacru.

Cartea mea nu se dorește a fi un manual de moralitate, ci pur și simplu o invitație de a ne bucura de bucuriile spiritului, dar și una de-a privi viața nu ca pe o povară, ci ca pe o bucurie unică ce ni s-a dat și pe care s-o cultivăm prin cum suntem și ceea ce facem. De asemenea, antologia ce o ofer nu este o sumă de lamentații, ci un punct de sprijin în a ști să găsim și alte bucurii. Vizitându-ne reciproc gândurile, deve-